

Деструктивний вплив релігійних організацій на особистість та його подолання

Назар Трипьядько

*студентка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: TripadkoNV@krok.edu.ua*

Ганна Склярва

*к.п.н, доцент, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: honcharovago@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-9366-4591*

В сучасному світі релігійні організації відіграють значущу роль у соціокультурному та політичному просторі, визначаючи громадську думку, політичні курси, та впливаючи на виховання й освіту. На жаль, разом з позитивними аспектами діяльності релігійних організацій, існують деструктивні наслідки перебування у них, такі як дискримінація, обмеження свободи вибору та маніпуляції з боку релігійних лідерів. Проблема подолання деструктивного впливу релігійних організацій вимагає уваги та розвиненого діалогу між релігійними установами, громадськими організаціями та державою, з метою збереження основних цінностей та гармонійного розвитку суспільства, захисту законних прав й інтересів громадян [1].

Деструктивний вплив визначається як систематичне використання психологічних методів, спрямованих на досягнення цілей, що протирічать основним принципам свободи та гідності; такий вплив включає, зокрема, маніпуляцію емоціями, соціальну ізоляцію та гіпнотичні техніки [2].

Маніпуляція емоціями, через виклик страху та вини, створює патологічні емоційні реакції. Соціальна ізоляція підсилює контроль релігійних організацій, впливаючи на соціальну адаптацію та психічне становище. Авторитарне лідерство, контроль за інформацією та гіпнотичні техніки також відіграють роль у цьому впливі [3].

Подолання деструктивного впливу релігійних організацій передбачає впровадження широкого спектру практик, включаючи освітні, психологічні, правові та соціокультурні підходи. Цей комплексний підхід спрямований на створення здорового та розуміючого суспільства, яке сприяє особистісному зростанню та вільному розвитку. Психологічні засоби, такі як психотерапія, групова підтримка та когнітивно-поведінкова терапія, можуть виявитися ефективними для тих, хто стикнувся з деструктивним впливом релігійних організацій, сприяючи збереженню психічного здоров'я та особистісної незалежності. Виконання цього завдання включає розвиток критичного мислення, освіти, медіаграмотності, а також сприяння міжрелігійному діалогу та захист основних прав через законодавчі заходи. Соціальна інтеграція та розвиток громадянського суспільства виступають ключовими елементами

створення позитивних та здорових спільнот, що допомагає ефективно подолати деструктивний вплив релігійних організацій [4].

У контексті релігійної залежності виявляється, що багато людей, які знаходяться під впливом сект, шукають психологічну допомогу не стільки для подолання своєї залежності, скільки для вирішення конкретних життєвих проблем. Психологи та пастори можуть використовувати ці ситуації як можливість допомогти людям вийти з релігійної секти. У випадках, коли залежна людина звертається до фахівця, психотерапевтичний процес набуває вигляду танцю у парі, де терапевт бере на себе роль ведучого. Важливо дотримуватися правила не висловлювати негативного ставлення до секти, оскільки це може активувати психологічний захист зацікавленої особи, ускладнюючи подальшу співпрацю. Також важливо щоб у психологічній роботі з релігійно залежними особами, фахівець виявляв натяк на харизму, тимчасово заміщуючи фігуру лідера секти власною персоною, яка пізніше відступає на другий план, сприяючи особистісному розвитку та розумінню клієнтом важливості його вільного вибору.

В контексті роботи із підлітками, відокремлення їх від діяльності секти рекомендується здійснювати, зокрема, через активний туризм та побудову тісних стосунків з неконфесійними фігурами, сприяючи розвитку їхнього відчуття власної здатності допомагати іншим [5].

Отже, розуміння сутності описаного впливу, та інструментів, за допомогою яких він здійснюється, а також врахування індивідуальних особливостей особистості, може сприяти розробці ефективних засобів протидії, запобігання та подолання деструктивному впливу релігійних організацій на особистість.

Список використаних джерел

1. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Релігійні організації та їх вплив на свідомість громадян. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 2 (10). С. 168–177.
2. Білоус І. М. Загальна характеристика релігійних організацій, діяльність яких побудована на деструктивних ідеологіях. *Вісник Академії Адвокатури України*. 2006. Вип. 5. С. 124–130.
3. Костенко О. М. Психологічні аспекти деструктивного впливу релігійних організацій на особистість – у протидії злу: монографія. Київ: Атіка, 2008. 352 с.
4. Гридковець Л. М. Вплив змінених станів свідомості людини на переживання видінь та галюцинацій / Л. М. Гридковець // *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції : Психологічна безпека та адаптація особистості*. – Київ ; Дніпропетровськ, 2007. – С. 9-17.
5. Гридковець Л. М. Культурний і релігійний фактор у розвитку змінених станів / Л. М. Гридковець // *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції : Терапія та профілактика психологічних і соціальних залежностей*. – К. : Легко-інк., 2006. – С. 98-117.